

Toekomstvisie Oldebroek 2030

***OLDEBROEK:
NATUURLIJK DYNAMISCH***

INHOUD

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 Koersbepaling	3
Hoofdstuk 2 Oldebroek anno 2011	4
Hoofdstuk 3 Toekomstperspectief 2030	10
Hoofdstuk 4 Perspectief op de thema's	12
Hoofdstuk 5 Tot slot	18

BMC
Juni 2011
drs. ing. C.H.P. Oosterwijk
ir. G. Barendregt
ir. H.J. Knoop
drs. D.B. Spannenburg

Voorwoord

PM

Hoofdstuk 1 Koersbepaling

Nederland verandert. Aan de bijna vanzelfsprekende groei van het aantal inwoners, woningen, bedrijven en voorzieningen komt een eind. Plannen en besturen wordt anders de komende decennia. Dat geldt ook voor Oldebroek. Van kwantiteit naar kwaliteit, van meer naar beter, met behoud van de kernwaarden van Oldebroek. Deze omslag vereist een koersbepaling: de Toekomstvisie Oldebroek 2030.

Oldebroek ziet ontwikkelingen op de gemeente af komen die gevolgen hebben voor de toekomst. Wat kan de gemeente doen om kansen te pakken en bedreigingen af te wenden? Waar kunnen we accenten leggen? Hoe versterken we onze kwaliteiten en behouden we onze kernwaarden? Wat is de positie van de gemeente Oldebroek in regionaal en provinciaal verband en welke rol wil de gemeente hierin spelen?

De Toekomstvisie Oldebroek 2030 geeft richting aan de diverse strategische opgaven en geeft kleur aan de identiteit van de gemeente. Dit visieproces betekent voor de gemeente Oldebroek:

- Het samen, in interactie met de maatschappelijke partners en bewoners, ontwikkelen van een inspirerende en uitdagende visie. Dit als opmaat naar samen uitvoeren.
- Koers bepalen op de toekomstige opgaven. Bezuinigingen dwingen ons tot keuzes: niet alles kan

meer.

- Reflectie: doen wij de goede dingen en doen wij de dingen goed?
- Het bepalen van de positie en de rol van de gemeente in de omgeving.
- Het organiseren van creativiteit en inspiratie als basis voor beter overheidshandelen.
- Een kader: toekomstig gemeentelijk beleid wordt vanuit de Toekomstvisie vormgegeven.

De Toekomstvisie verbindt de kwaliteiten van het Oldebroek van nu aan de kansen van de gemeente om de opgaven van de toekomst op te kunnen pakken. De Toekomstvisie is een strategisch document waarin de gemeente Oldebroek een duidelijke positie inneemt. Het ontwikkelen van de visie is interactief gebeurd, om aan te sluiten bij meningen en ideeën van inwoners en organisaties en om draagvlak te creëren voor het toekomstig beleid.

De Toekomstvisie is geen blauwdruk. Dat is onmogelijk en ongewenst. Geen enkel onderzoek kan de zekerheid bieden die nodig is om een gedetailleerd plan voor de toekomst te ontwikkelen. Geen enkel plan kan bovendien voorzien welke creatieve maatschappelijke initiatieven zullen worden ontplooid. Het doel van de Toekomstvisie is om een betekenisvolle koers te bieden die richting geeft aan de besluiten en het handelen van de gemeente. En die bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties prikkelt tot het mee ontwikkelen en uitvoeren van plannen.

Hoofdstuk 2 Oldebroek anno 2011

De gemeente Oldebroek ligt op de Noordwest Veluwe. De gemeente bestaat uit een prachtig landelijk gebied en zes dorpen met elk een eigen karakter: Wezep, Oldebroek, Hattemerbroek, Oosterwolde, 't Loo en Noordeinde. Dit hoofdstuk geeft een beeld van de gemeente Oldebroek anno 2011 aan de hand van drie thema's: mens en maatschappij, ruimte en economie en bestuur en netwerk. Deze thema's worden tevens geplaatst tegen de achtergrond van de algemene maatschappelijke trends.

I. Mens en maatschappij

Inwoneraantal en bevolkingssamenstelling

Met 22.659 inwoners en een bijna 100 km² groot grondgebied is Oldebroek ten opzichte van het landelijk gemiddelde een relatief dunbevolkte gemeente. De omvang van de dorpen varieert van circa 200 tot 12.000 inwoners.

De bevolkingssamenstelling is traditioneel. De gemiddelde huishoudensgrootte ligt met 2.8 personen boven het landelijk gemiddelde. Vooral de jeugd tussen de 15 en 20 jaar is, in vergelijking met het landelijke gemiddelde, ruim vertegenwoordigd. Zij trekken deels weg vanwege studie, werk en het niet kunnen vinden van een geschikte woning. Ook kent Oldebroek een relatief groot aantal kinderen tot 15 jaar. Het

aantal allochtone inwoners is laag. Oldebroek kent een relatief hoog aantal gehuwde inwoners.

De laatste jaren is het inwoneraantal licht gedaald. Tot 2040 zal de bevolkingsomvang naar verwachting licht groeien. Het CBS geeft een stijging aan tot 23.758 personen in 2040, vooral veroorzaakt door de autonome ontwikkeling van de bestaande bevolking. Het aandeel ouderen zal in de toekomst toenemen. Er zullen meer ouderen zijn en deze ouderen zullen naar verwachting langer leven.

Identiteit en cultuur

Van oudsher kent de gemeente Oldebroek hechte en betrokken gemeenschappen. De grote onderlinge saamhorigheid is één van de kernkwaliteiten van de gemeente. Terwijl de maatschappij steeds meer individualiseert, is er in Oldebroek nog sprake van een menselijke maat met veel vrijwilligers en een gevoel voor (eigen) verantwoordelijkheid. De inwoners komen graag samen en zetten zich in voor een sterke sociale structuur, zowel op onderling niveau als in kerkelijk verband en in het verenigingsleven. Iedere kern heeft een dorps huis en deze worden hoog gewaardeerd als ontmoetings- en activiteitenplek.

Deze kwaliteit van Oldebroek geeft een brede basis om op terug te vallen en de negatieve kanten van individualisering te keren. De onderlinge betrokkenheid biedt een kans, maar een opmerking is hierbij op zijn plaats. De samenwerking kan beperkt worden door verkokering van subgroepen binnen de gemeente.

Er is landelijk een trend waarneembaar van een afnemend aantal vrijwilligers voor stichtingen en verenigingen. Het past in het plaatje van een verandering in de manier waarop mensen samenleven: een kentering van traditionele saamhorigheid naar individualisering en mondigheid. Deze landelijke trend wordt ook in de gemeente Oldebroek gevoeld, zij het anno 2011 nog in mindere mate. Hier hecht men nog sterk aan de eigen identiteit van de verschillende kernen en de regio zelf en het besef dat het behoud daarvan de nodige (vrijwillige) inzet vergt.

De zes kernen hebben elk een eigen identiteit. Oldebroek is geen Wezep, 't Loo is anders dan Noordeinde. Deze verschillen zijn waardevol en maken Oldebroek tot een divers geheel.

Onderwijs, zorg en voorzieningen

Voor de jongere kinderen zijn er volop onderwijsvoorzieningen. Er zijn 15 basisscholen, waarvan één brede school. Er is kinderopvang in Wezep en Oldebroek en er zijn peuterspeelzalen in de meeste kernen. De basisscholen zijn niet goed verspreid over de nieuwe wijken in Wezep en Oldebroek. Veel basisscholen bestaan op basis van een geloofsovertuiging.

Voor het vervolgonderwijs is het aanbod beperkter. Er is één school voor het voortgezet onderwijs (Agnieten College) en één school voor volwasseneneducatie (Landstede). Het Agnieten College biedt VMBO, HAVO en VWO, maar voor de laatste twee niet de laatste leerjaren. Voor het overige middelbaar onderwijs zijn ruimschoots voorzieningen beschikbaar in de nabije omgeving: Zwolle, Kampen en Elburg.

De basisvoorzieningen voor zorg zijn in Oldebroek aanwezig, zoals een huisarts en apotheek. Ook is er in Oldebroek en Wezep een verzorgingstehuis voor ouderen aanwezig. Voor het ziekenhuis of andere vormen van specialistische zorg is Oldebroek aangewezen op andere plaatsen, met name Zwolle.

Vrije tijd, recreatie, sport en cultuur

In Oldebroek is volop ruimte voor sport en ontspanning. In iedere kern, met uitzondering van Noordeinde, zijn overdekte sportaccommodaties en sportparken aanwezig. Oldebroekers zijn sportief en sporten samen. Dit blijkt ook uit het aanbod: er zijn circa 40 verenigingen en ruim 25 takken van sport. Andere voorzieningen zijn bijvoorbeeld het subtropische zwembad en de skeelerbaan.

Oldebroek kent een breed cultureel leven met onder andere twee bibliotheken en een bibliobus, een muziekschool (in de diverse dorpshuizen), een oudheidkundige vereniging, oranjeverenigingen, een boerderijmuseum, koren en muziekkorpsen.

Er is een tekort aan horecavoorzieningen die passen bij de mogelijkheden om te ontspannen in de gemeente Oldebroek. Er zijn wel rustpunten voor fietsers en wandelaars. Maar voor andere voorzieningen moet worden uitgeweken naar Zwolle, Kampen, Hattem of Elburg. Dit geldt ook voor uitgaansgelegenheden en culturele voorzieningen die als toeristische trekkers kunnen worden gezien. Hierdoor blijft de aantrekkingskracht op dit terrein achter.

II. Ruimte en economie

Ligging

Eén van de kernkwaliteiten van Oldebroek is de mooie en rustieke woonomgeving in het prachtige noordwestelijke deel van de Veluwe en aan het Drontermeer. Bovendien ligt Oldebroek dichtbij de grootstedelijke voorzieningen van de netwerkstad Zwolle-Kampen, met een goede ontsluiting via de A28, de A50 en het spoor met een eigen NS-station in Wezep. Hierdoor zijn alle stedelijke voorzieningen zoals werk, cultuur, zorg en winkels toch binnen handbereik, terwijl de gemeente Oldebroek zijn karakteristieke plattelandskwaliteiten goed heeft weten te behouden. Zo biedt de ligging van Oldebroek het beste van twee werelden en is het een aantrekkelijke woongemeente. Op verkeersgebied zijn er enkele knelpunten: het intensieve verkeer door de kern Oldebroek en de drukte bij de aansluiting op de A28 in Wezep.

Wonen, wijk en buurt

De grootste kernen zijn Wezep en Oldebroek. De bebouwingsstructuur wordt bepaald door de zes verschillende dorpen en de bebouwde linten die deze dorpen deels met elkaar verbinden. Het meest karakteristieke en aanwezige lint is de Zuiderzeestraatweg, die met een mix van woon- en werkfuncties een belangrijke levensader vormt. Uniek zijn ook de verschillende landgoederen en de diverse monumentale panden, waarvan vele overigens langs het historische lint van de Zuiderzeestraatweg liggen.

De meeste mensen wonen in een eigen woning (circa 65%). De gemiddelde woningwaarde in Oldebroek ligt boven het

provinciaal en landelijk gemiddelde. Binnen Oldebroek zijn er dorpse en landelijke woonmilieus. Er is een relatief hoog percentage twee-onder-een-kap-woningen. De opbouw van de woningvoorraad is traditioneel en kent weinig diversiteit, vooral in het duurdere segment. Het aantal geschikte starterswoningen is te beperkt. En hoewel Oldebroek vele voorzieningen kent, ontbreekt het de dorpen Oldebroek en Wezep aan een duidelijk en aantrekkelijk 'dorpshart', hetgeen door inwoners en ondernemers node wordt gemist.

In de afgelopen decennia is de woningvoorraad gegroeid. De uitbreidingsplannen voor de komende jaren zijn gericht op het faciliteren van de lichte groeiprognose. Het inwonertal kan licht groeien als er genoeg en gevarieerd gebouwd wordt en daarmee de uitstroom tegen gegaan kan worden. Voor woningbouw is het beleid (vanuit de provincie) inbreiding boven uitbreiding. Op dit moment zijn er nog drie uitbreidingslocaties: Oldebroek West, Oosterwolde Heerdtwijk en Noordeinde Noorderbrink. Voor de laatste twee locaties geldt dat deze de komende jaren afgerond zullen worden. Voor Wezep Noord II geldt dat dit een inbreidingslocatie is.

Landelijk gezien richt de vraag naar woningen zich op meer vierkante meters per persoon en woningen van het luxere segment in het groene buitengebied. Het huidige beleid is gericht op realisatie van woningen voor specifieke doelgroepen zoals starters en senioren met aandacht voor nieuwe concepten zoals woonzorg/generatiewonen. Dit kan gaan om nieuwe woningen, maar ook om aanpassingen van de bestaande woningen.

Economie en werken

De gemeente kent van oudsher twee economische peilers. Enerzijds heeft de gemeente een agrarisch karakter. Anderzijds is de bouwsector al lange tijd ruim vertegenwoordigd. Zo staat Wezep bekend als het 'stratenmakersdorp'. Werkgelegenheid is verder te vinden in de overheidsdiensten (met name Defensie), de industrie, de reparatie en handel in consumentengoederen. Daarbij valt op dat er veel zelfstandigen (ZZP'ers) en bedrijven in de categorie bouw en industrie aanwezig zijn. Er zijn weinig solitaire kantoren en (zakelijke) dienstverleners in Oldebroek.

De economische structuur is eenzijdig en conjunctuurgevoelig te noemen. Door het ontbreken van banen in de dienstensector is de gemeente Oldebroek vanuit werkgelegenheidsoogpunt voor hoger opgeleiden een minder interessante vestigingsplaats. Echter de gunstige ligging in de directe nabijheid van steden als Zwolle en Kampen maakt de gemeente Oldebroek een aantrekkelijke woongemeente met werkgelegenheid in de nabije omgeving. Sterke punten zijn de ondernemingsgeest en arbeidsmoraal van de inwoners.

De belangrijkste inkomsten uit recreatie komen voort uit de verblijfsrecreatie. In Oldebroek is circa 80 hectare oppervlakte aan verblijfsrecreatie aanwezig, namelijk enkele campings en een bungalowrecreatiepark. Daarnaast zijn er fiets- en wandelmogelijkheden. De recreatiemogelijkheden bij slecht weer zijn beperkt, onder andere door het ontbreken van voldoende horeca. Ook zijn er onvoldoende rustpunten, uitzichtlocaties en dergelijke.

De werkloosheid in de gemeente is relatief laag met een werkzoekendenpercentage van 3,6%. Daarbij is de arbeidsparticipatie onder mannen hoog. De arbeidsparticipatie van vrouwen blijft achter bij het landelijk gemiddelde. Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt net iets onder het landelijk gemiddelde.

Op het terrein van economie en werken zijn er enkele duidelijk waarneembare trends. De landbouwsector staat onder druk, met name in landschappelijk kwetsbare landbouwgebieden (zoals bijvoorbeeld de schraallanden). Dit resulteert in een afname van het aantal bedrijven. Agrarische ondernemers kiezen voor schaalvergroting en/of het ontplooiën van nevenactiviteiten. Met name deze laatste tendens is duidelijk zichtbaar in Oldebroek.

Een andere tendens is de verdergaande internationalisering van de economie. Met als gevolg meer aandacht voor het lokale: think global, act local. Kennisontwikkeling en netwerken worden steeds belangrijker. Het goede ondernemersklimaat in de gemeente is kansrijk voor nieuwe kleinschalige bedrijvigheid en een toename van het aantal zelfstandigen (een tendens mede voortkomend uit de huidige recessie). De detailhandel maakt een verdergaande schaalvergroting en concentratie door. Met internet wordt afstand echter een relatief begrip: dit biedt nieuwe mogelijkheden voor de leefbaarheid (telewerken, telewinkelen, thuiszorg via de computer en dergelijke), juist in een landelijke gemeente waar niet alle voorzieningen fysiek nabij zijn.

Natuur, milieu en landschap De gemeente kent hele verschillende landschappen. In het zuiden van de gemeente zijn het Veluwebos en een heidevlakte aanwezig. In het noorden ligt

een uitgestrekt poldergebied, grenzend aan de voormalige Zuiderzee. Hier is sprake van een goede ruimtelijke kwaliteit. De natuur en het agrarisch landschap kennen een grote rijkdom en diversiteit. Daartussen staan historische boerderijen, onder andere aan de Zuiderzeestraatweg, die het plaatje compleet maken. Met wandelen, fietsen, kanoën, skeeleren en paardrijden is dit alles van dicht bij te beleven en dit biedt de regio veel toeristisch-recreatief potentieel. In het landschappelijk kleinschalige tussengebied vinden de meeste menselijke activiteiten plaats. Behalve de dorpen zijn hier ook landgoederen aanwezig.

De gebruiksmogelijkheden van de mooie natuur zoals de randmeren, de bossen, de landgoederen en de polders zijn op dit moment beperkt. Er zijn weinig recreatieve mogelijkheden. Ook zijn er andere beperkende factoren. Geografisch is Oldebroek aan twee kanten 'afgesloten'. Aan de zuidoostkant wordt een barrière gevormd door het militaire terrein in combinatie met de A28 en de spoorlijn. Dit maakt een doorsteek vanuit Oldebroek naar (de rest van) het Centraal Veluws Natuurgebied lastig. Aan de noordwestkant wordt de barrière gevormd door de kuststrook en het Drontermeer. Deze heeft een beschermde status door de Europese Vogelrichtlijn en is Wetland in het kader van de Wetlands-Conventie). Wel zijn hier toekomstige mogelijkheden om te fietsen, te wandelen en te skeeleren op de dijk. Een oversteek richting het 'nieuwe land' is mogelijk buiten de gemeente bij Elburg of Kampen.

Een duidelijke trend in Nederland is dat er meer aandacht wordt besteed aan de bodem, het water en het landschap. Landbouw, recreatie, wonen en natuur vragen om ruimte en een goede

afstemming. Dit leidt tot meer multifunctionele ontwikkeling, zoals natuurbeheer of waterberging door agrariërs tegen een vergoeding. Het rijk werkt aan een Deltaplan voor een veilige waterhuishouding op nationaal niveau. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor het gebruik en het aanzicht van het Oldebroekse landschap langs het Drontermeer en de IJssel. Daarnaast hebben de agrariërs in de gemeente een belangrijke functie voor het behoud van het landschap die ook in de toekomst aandacht verdient.

III. Bestuur en netwerk

Rol van de gemeente

De afgelopen jaren zijn, in het kader van versterking van de gemeenten als "eerste overheid", meer taken en verantwoordelijkheden neergelegd bij de gemeente. Tegelijkertijd ziet de gemeente zich geplaatst voor bezuinigingen. Ook in Oldebroek is de trend naar een meer dienstverlenende en faciliterende overheid doorgezet.

Gemeente – inwoners

In deze gemeente is nog sprake van een sterke sociale samenhang. Dat komt onder meer tot uitdrukking in de goede mantelzorg en vele vrijwilligersactiviteiten. In toenemende mate doet de gemeente een beroep op de betrokkenheid van de inwoners bij de opstelling, uitvoering en evaluatie van beleid. Dit is een geleidelijk veranderingsproces in de relatie tussen de gemeente en haar inwoners. Het komt tot stand op een organische manier in harmonie met de eigenschappen en identiteit van de gemeenschap. En het komt voort uit de in de vorige alinea geschetste veranderende taken en mogelijkheden

van de gemeente: meer willen met minder middelen, vergt keuzes maken, een andere rol van de gemeente en meer zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en organisaties.

Dorpsgericht werken

Het dorpsgericht werken is een werkwijze waarbij de gemeente inwoners aanmoedigt om mee te denken over leefbaarheid in de eigen buurt of wijk. Om de afstand tussen burger en overheid zo klein mogelijk te maken, loopt veel contact via een directe lijn met een dorpscontactambtenaar. Er vindt samenwerking plaats met diverse maatschappelijke partijen, zoals de politie, de woningstichting en het welzijnswerk. Met als doel de bevordering van de sociale samenhang en veiligheid, de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en verbetering van het voorzieningenniveau.

Regionale samenwerking

De gemeente Oldebroek heeft een groot aantal samenwerkingspartners en is daarin een actieve deelnemer. Daarbij is er een oriëntatie zowel richting het oosten als het westen. Er is er een vergaande samenwerking tussen de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek (H2O) op het uitvoerende vlak in de bedrijfsvoering (ICT, e-dienstverlening) en op het regionale bedrijventerrein. Daarnaast maakt Oldebroek deel uit van het samenwerkingsverband Regio Noord-Veluwe, bestaande uit zes gemeenten: Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Op sommige beleidsterreinen, zoals volkshuisvesting en economische ontwikkeling, maken ook de gemeenten Hattem en Heerde hier deel van uit (RNV-plus). De regio heeft

een gezamenlijke regiovisie en werkt samen bij beleidsontwikkeling en op enkele terreinen ook in de uitvoering.

Verder is er samenwerking in de regio rond Zwolle op gebied van personeelszaken: mobiliteit, arbeidsmarktcommunicatie en kennisnetwerk. Tot slot kan nog de samenwerking in het regionaal bureau Leerlingenzaken, de regionale muziekschool, de regionale bibliotheek, de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland, de regionale GGD, het Cultuurpact tussen 12 gemeenten en de ontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst voor vergunningzaken worden genoemd. Binnen de gemeente zijn er vele oriëntaties richting de regio, ook bij de inwoners. Vanuit het dorp Oldebroek veelal richting Elburg en de Noord-Veluwe, vanuit Wezep en omgeving meer richting Zwolle en Hattem.

Hoofdstuk 3 Toekomstperspectief 2030

Het vertrekpunt voor het toekomstperspectief richting 2030 zijn de huidige kwaliteiten en kansen. Ook speelt het perspectief in op het ombuigen van zwakke punten en mogelijke bedreigingen. Gevoed door discussies met inwoners, ondernemers, maatschappelijk middenveld, de regio, ambtenaren en bestuurders hebben de missie en visie vorm gekregen.

Missie

De missie voor de toekomst van de gemeente luidt:

Oldebroek: natuurlijk dynamisch

Oldebroek is een woongemeente met aandacht voor elkaar en met een fraaie omgeving waar het goed recreëren is. Oldebroek wil optimaal inspelen op de kracht van de mensen, de pracht van het landschap, de unieke ligging en de ondernemingsgeest.

Ontwikkelingslijnen

De missie wordt uitgewerkt langs drie ontwikkelingslijnen, om uitgaande van de aanwezige kwaliteiten en kansen richting te geven voor de toekomst. Het zijn ontwikkelingsrichtingen die passen bij de schaal en het karakter van de gemeente Oldebroek, bij het bestuur en de inwoners. Dit is geen compleet

nieuwe koers. Wel zijn dit nieuwe accenten. Juist het willen behouden van dat wat goed is, vergt een grote inspanning en actieve inzet de komende jaren.

Inspelen op de kracht van de mensen

De kracht van Oldebroek zijn de inwoners: een sterke gemeenschap waar mensen elkaar kennen, ontmoeten en helpen. Deze sterke sociale betrokkenheid en aandacht voor elkaar, met veel vrijwilligers, veel verenigingen en een grote saamhorigheid is een sterke basis voor de toekomst. Toekomstige trends - demografische veranderingen, decentralisatie en minder financiële middelen - nopen tot een optimale en creatieve samenwerking met inwoners, ondernemers en instanties. De gemeente kan en wil dit niet alleen, het moet samen met de inwoners. Uitgangspunt voor de toekomst is dan ook het optimaal benutten en faciliteren van het zelfsturende vermogen van de Oldebroeker gemeenschap. Zo werken we samen, ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid en kracht.

Inspelen op landschappelijke pracht en unieke ligging

De gemeente wil actief investeren in de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de dorpen. De unieke ligging en het prachtige cultuurhistorische landschap is immers het visitekaartje van Oldebroek. Het imago van Oldebroek als uitstekende woongemeente wordt verder uitgebouwd. Dit gaat gepaard met een verdergaande recreatieve ontwikkeling die past bij het landschap, de cultuur en de identiteit van Oldebroek. Dit biedt kansen voor de economie, de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit. De kwaliteiten van het gebied moeten worden benut

zonder hieraan afbreuk te doen, integendeel, juist door er kwaliteiten aan toe te voegen.

Ruimte voor innovatief ondernemen in brede zin

Initiatief, ondernemen, creëren: Oldebroek heeft veel zelfstandigen. Dit vakmanschap, de kwaliteit en authenticiteit zijn kernwaarden waar Oldebroek trots op is. Ook in de toekomst wil Oldebroek ruimte bieden voor innovatief ondernemen. Ondernemen in de brede zin van het woord. Naast ruimte voor ondernemers, betekent dat ook ruimte voor initiatieven vanuit organisaties, instanties, dorpen en bewoners. De ondernemende geest kan bijvoorbeeld tot uiting komen in de ontwikkeling van mogelijkheden voor recreatie en het zorgaanbod.

Het gemeentebestuur wil optimaal samenwerken met maatschappelijke organisaties en meer ruimte bieden aan betrokken burgers.

Hoofdstuk 4 Perspectief op de thema's

Dit hoofdstuk schetst het perspectief op de thema's 'mens en maatschappij', 'ruimte en economie' en 'bestuur en netwerk'. Dit gebeurt langs negen doelstellingen, die het resultaat zijn van de combinatie van de drie ontwikkelingslijnen van de missie met deze drie thema's.

Thema's	Ontwikkelingslijnen		
	Kracht van de mensen	Pracht landschap en ligging	Ondernemen in brede zin
Mens en maatschappij	1. Vitale kernen met actieve en betrokken inwoners, zorg voor elkaar	2. Hoge omgevingskwaliteit en compleet voorzieningen-aanbod met de regio	3. Ruimte voor initiatief en creativiteit van bewoners
Ruimte en economie	4. Divers en kwalitatief woonaanbod	5. Goed ontsloten buitengebied voor toerisme en recreatie	6. Ruimte voor vakmanschap, innovatie en duurzaamheid
Bestuur en netwerk	7. Samen sterk met de gemeenschap	8. Sterk imago Oldebroek als woongemeente	9. Oldebroek sterke netwerkspeler in de regio

I. Mens en maatschappij

1. Vitale kernen, met actieve en betrokken inwoners, zorg voor elkaar	2. Hoge omgevingskwaliteit en compleet voorzieningen aanbod met de regio	3. Ruimte voor initiatief en creativiteit van bewoners
---	--	--

1. Vitale kernen, betrokken inwoners, zorg voor elkaar

Uitgangspunt voor de toekomst is het optimaal inspelen op de eigen kracht van de mensen in de gemeente Oldebroek. De sociale samenhang en aandacht voor elkaar zijn de kernwaarden van deze gemeenschap: nu en straks. Leefbaarheid wordt niet voor, maar door bewoners gemaakt. Het vereist dus ook inzet vanuit de mensen zelf. De gemeente wil de inzet en initiatieven van inwoners, ondernemers en instanties mobiliseren en ondersteunen.

De inspanningen zullen gericht zijn op een tenminste gelijkblijvende bevolkingsomvang, zo mogelijk op een lichte groei, met een evenwichtige opbouw. Drie doelgroepen krijgen daarbij speciale aandacht:

- Jongeren (tot 30 jaar). Oldebroek heeft een relatief hoog aandeel jongeren. Het vasthouden van de jongeren is van belang voor een evenwichtige en leefbare samenleving. De gemeente zet hierop in door extra aandacht te besteden aan woningen en voorzieningen (recreatie, sport en dergelijke) gericht op jongeren.

- Hoger opgeleiden. Oldebroek kent een gemiddeld lager opgeleide bevolking. Oldebroek wil investeren in kwalitatief basisonderwijs en zo de kiem leggen voor een hoger opleidingsniveau. Daarnaast wil de gemeente hoger opgeleiden verleiden naar Oldebroek te komen, zowel nieuwe mensen als mensen die hier ooit zijn weggetrokken. De benadering is tweeledig: enerzijds het bieden van aantrekkelijke woningen in een mooie omgeving met een divers aanbod aan werkgelegenheid in de omliggende regio. Anderzijds het bieden van ruimte voor creatief ondernemerschap.
- Ouderen (55 plus). Ook in Oldebroek zal sprake zijn van vergrijzing. Dit vraagt om goede voorzieningen, de juiste zorg, de juiste woonvormen. De vergrijzing biedt ook kansen. Het biedt werkgelegenheid en het zorgt voor een potentieel aan mensen die een vrijwillige bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

2. Hoge omgevingskwaliteit en compleet voorzieningenaanbod met de regio

Oldebroek is bij uitstek een woongemeente. Essentieel hierin is de kwaliteit van de woonomgeving. De gemeente investeert actief in de ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde en onbebouwde ruimte. Dit betekent ondermeer het aanpakken van lege en onaantrekkelijke locaties) en het verstevigen van de identiteit van de kernen.

Belangrijk voor een leefbare samenleving zijn de voorzieningen. De koers voor de toekomst is als volgt:

- Behoud van enkele basisvoorzieningen in alle kernen voor zover mogelijk, te weten basisonderwijs en een

dorpshuis. De kleinschaligheid van de kleinere kernen in combinatie met de huidige trends van ontgroening, schaalvergroting en minder financiële middelen, maken dat dit niet vanzelfsprekend is. Het vereist inzet en samenwerking van maatschappelijke partners en van de bewoners zelf. De gemeente wil dit actief ondersteunen. Afhankelijk van die inzet zijn meer voorzieningen mogelijk. Het combineren en multifunctioneel gebruiken van accommodaties kan uitkomst bieden.

- Een concentratie van voorzieningen in de twee grootste kernen Wezep en Oldebroek, gecombineerd met het investeren in beide dorpscentra om deze tot een daadwerkelijk 'hart' van het dorp te maken.
- Voor grootschaliger en meer stedelijker voorzieningen kan men terecht in de directe regio (Zwolle, Kampen, Hattem, Elburg, Harderwijk e.d.). Dit vereist een goede bereikbaarheid van en naar deze steden. Hiervoor is naast het openbaar vervoer per bus het NS-station in Wezep van cruciaal belang.

3. Ruimte voor initiatief en creativiteit

In tijden van schaalvergroting en bezuinigingen moeten alle kansen aangegrepen worden om voorzieningen te kunnen behouden. De gemeente kan en wil dit niet alleen. De bestaande sociale netwerken zijn een kans en kunnen benut worden om voorzieningen te onderhouden en zelfs nieuwe te realiseren. Dit vraagt wat van de eigen kracht van de bewoners. Het vergt initiatief en creativiteit. De gemeente wil daar de ruimte voor geven en dit actief ondersteunen. Bijvoorbeeld door het optimaal faciliteren van mantelzorg, het ondersteunen van

vrijwilligerswerk en door de bestaande dorpsgerichte aanpak voort te zetten en uit te bouwen.

II. Ruimte en economie

4. Divers en kwalitatief woonaanbod	5. Goed ontsloten buitengebied voor toerisme en recreatie	6. Ruimte voor vakmanschap, innovatie en duurzaamheid
-------------------------------------	---	---

4. Divers en kwalitatief woonaanbod

Oldebroek is een prachtig woongebied, maar heeft meer onderscheid in woonmilieus nodig om een evenwichtige bevolkingsopbouw te waarborgen. De focus voor de toekomst ligt daarnaast op het verhogen van de kwaliteit van de omgeving en het bedienen van enkele specifieke doelgroepen. Zowel de uitleglocaties als de herstructurering van bestaande wijken zullen hierop gericht zijn.

Diversiteit vergt het toevoegen van woonmilieus als starterswoningen, centrumwonen, landgoederen, woon-werk-woningen en dergelijke. Er is ruimte voor woningen voor starters en senioren, maar op een toekomstgerichte flexibele wijze: levensloopbestendig en nabij voorzieningen. Ook wordt door het aanbieden van woningen in een aantrekkelijke omgeving in het luxere segment geïnvesteerd in het behouden en aantrekken van (hoger opgeleide) gezinnen.

In de kleinere dorpen - Noordeinde, 't Loo, Oosterwolde en Hattemerbroek - wordt beperkt en kleinschalig gebouwd, met enige extra focus op Hattemerbroek. In Oldebroek en Wezep is ruimte voor grotere projecten, hetgeen het draagvlak voor de voorzieningen en de beide dorpsharten versterkt. Ook in het buitengebied wordt wonen meer mogelijk. Vrijkomende agrarische bebouwing biedt kansen (hergebruik, rood-voor-rood). Maar ook nieuwbouw is op bepaalde locaties en onder bepaalde voorwaarden in het buitengebied mogelijk.

5. Goed ontsloten buitengebied voor toerisme en recreatie

Oldebroek zet in op een recreatief-toeristische ontwikkeling van de gemeente. Dit biedt economisch perspectief en draagt bij aan de levendigheid en vitaliteit van de gemeente, ook voor de eigen inwoners. Basis is het waardevolle en afwisselende landschap. In de omgeving van Oldebroek liggen bovendien diverse 'trekkers', bijvoorbeeld Elburg, Kampen, het hart van de Veluwe, Zwolle, Hattem, de IJssel. Oldebroek ligt hier middenin en kan daar de vruchten van gaan plukken door zich te profileren als een uitvalbasis. Het is aan ondernemers om het waar te maken en hier op in te spelen. Het is aan de gemeente om te zorgen voor samenhang, verbinding en stimulans.

De beoogde doelgroep is de sportieve buitenrecreant (routegebonden: fietsen, atb-en, paardrijden, skeeleren, wandelen). Het buitengebied moet toegankelijker worden. Dit vereist het ontwikkelen van een goede routestructuur (die aanhaakt op regionale routes). Oldebroek heeft nog geen gezicht aan het water. De potenties van de toekomstige 'bypass' van de IJssel worden benut met behoud van natuur- en landschapswaarden.

Daarnaast zijn voorzieningen vereist, zoals uitspanningen, horeca en andere dagvoorzieningen, waaronder slechtweer-voorzieningen. Er moet iets te beleven zijn. Ook culturele zaken dragen daar aan bij, musea, erfgoed enzovoorts. Aldus kan een totaalpakket worden aangeboden, waaruit de recreant kan putten.

Daar waar mogelijk wordt de rijkdom aan natuur- en landschapswaarden vergroot. De cultuurhistorische waarden, de landgoederen en de open ruimten staan hoog in het vaandel. Nieuwe ontwikkelingen moeten het landschap en de natuur versterken. Dat kan door landschappelijke inpassing of door nieuw landschap te maken. Het kan ook door financiële bijdragen te vragen om elders in het landschap te investeren. De kenmerkende lintstructuren moeten intact blijven en waar mogelijk worden hersteld of versterkt. Nieuwe economische dragers in het buitengebied, bijvoorbeeld door herontwikkeling van voormalige agrarische bebouwing, kunnen bijdragen aan het behouden van waardevol cultureel erfgoed en levendigheid van het platteland.

6. Ruimte voor vakmanschap, innovatie en duurzaamheid

De gemeente Oldebroek is vitaal door actieve inwoners en ondernemers in de kernen. Het is hier goed werken, nu en in de toekomst. Oldebroek streeft een gezond ondernemersklimaat na en biedt ruimte aan vakmanschap, innovatie en duurzame economische ontwikkeling. Feit blijft dat Oldebroek voor een belangrijk deel een woongemeente is en dat een deel van de werkgelegenheid in de directe regio te vinden is, ook in de toekomst.

Ook de agrarische sector kenmerkt zich door innovatief vakmanschap. Ook in de toekomst moet er ruimte voor ontwikkeling zijn. Deze sector speelt een belangrijke rol in het beheren van het landschap. Een verdergaande recreatieve ontwikkeling past naast de reguliere en binnen een zich meer verbredende landbouw, temidden van de natuur- en landschapswaarden.

Nieuwe bedrijventerreinen worden niet voorzien. De focus ligt op ontwikkeling van het H2O-terrein en Wezep Noord. Het H2O-terrein wordt ontwikkeld volgens hoge duurzaamheidsambities. Bedrijven in het buitengebied en de kernen worden verplaatst naar dit terrein. Het terrein biedt in beperkte mate ook ruimte voor bedrijven van buiten de drie gemeenten. Het bedrijventerrein Zeuven Heuvels wordt gesaneerd. Overige ontwikkelingen zullen alleen kleinschalig, verspreid over de gemeente kunnen plaats vinden in de vorm van woon-werkfuncties.

Twee nieuwe kansrijke pijlers zijn het toerisme en de zorg. De visie op de toeristische ontwikkeling van Oldebroek is onder punt 5 geschetst. Wat de zorg betreft: de vergrijzing biedt kansen voor een groter aanbod van lokale werkgelegenheid.

Een goed ondernemersklimaat voor zelfstandigen en jonge ondernemers blijft een speerpunt. Er moet ruimte zijn voor verdere ontwikkeling van het vakmanschap, voor innovatie. Er is nog steeds behoefte aan vakmensen. De combinatie van de huidige lokale vakeconomie en invloeden van hoger opgeleiden kan tot interessante nieuwe ontwikkelingen leiden. De gemeente wil deze ontwikkeling faciliteren door ondernemerschap te

stimuleren, ondernemers te verbinden, kennisuitwisseling te faciliteren en planologische ruimte te bieden.

De gemeente Oldebroek streeft een duurzame ontwikkeling na. Dat wat er de komende jaren aan ontwikkelingen in gang wordt gezet vereist een duurzame invulling. Niet alleen op economisch vlak, maar ook op andere fronten. De eerste stappen zijn gezet: een klimaatactieplan en de invulling van het H2O-terrein). De verdere mogelijkheden worden in de nabije toekomst verkend, bijvoorbeeld van meer bio-based-economy, gericht op het zoveel mogelijk gebruikswaarde halen uit biomassa voor niet-voedseltoepassingen.

III. Bestuur en netwerk

7. Samen sterk met de gemeenschap	8. Sterk imago Oldebroek als woongemeente	9. Oldebroek sterke netwerkspeler in de regio
-----------------------------------	---	---

7. Samen sterk met de gemeenschap

De gemeente krijgt meer taken met minder geld, maar met beleidsruimte. Het verder uitbouwen van de samenwerking met bewoners, verenigingen, werkgevers en maatschappelijke organisaties is noodzakelijk en biedt kansen. De gemeente wil bij ontwikkelingen meer en meer optreden als regisseur, gericht op samenwerking, sturing geven en vooral ruimte geven aan de wenselijke ontwikkelingen.

De gemeente doet met deze Toekomstvisie nadrukkelijk een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van haar inwoners. Oldebroek wil samen sterk staan. Daarbij is het uitgangspunt minder vanuit beperkingen te denken en meer vanuit ruimte voor initiatieven ('ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij'). De gemeente laat meer over aan betrokken burgers en geeft ruimte. Eerste stap in deze verdergaande samenwerking kan het samen met de gemeenschap opstellen van dorpsvisies zijn.

8. Sterk imago Oldebroek als woongemeente

In Oldebroek is het prachtig wonen. Oldebroek ligt uniek: een rustige en landelijke gemeente, met goed basisonderwijs en aantrekkelijke sportvoorzieningen, temidden van sterke steden in de regio in combinatie met een goede bereikbaarheid. Dit imago als woongemeente wordt de komende jaren verder versterkt op basis van deze Toekomstvisie.

Essentieel hierin is een goede bereikbaarheid. Vooral het station Wezep, de A28 en de A50 zorgen daarvoor. De toegang vanaf de A28 tot Wezep en het bedrijventerrein H2O moet verbeterd worden. Ten aanzien van de verbindingen naar de regio wordt de netwerkstad Zwolle-Kampen hier specifiek benoemd, vanwege de grootstedelijke voorzieningen (cultuur, zorg, onderwijs, detailhandel) en werkgelegenheid die dit biedt voor Oldebroek. De Zuiderzeestraatweg blijft een belangrijke verkeersader, met aandacht voor verkeersveiligheid, levendigheid (mix van wonen en werken) en ruimtelijke kwaliteit (aanzicht bebouwing, cultuurhistorische waarden). Intensief verkeer volgt nu de Zuiderzeestraatweg door het dorpscentrum van Oldebroek. De gemeente streeft naar een rondweg ter verbetering van de veiligheid en leefbaarheid.

9. Samen sterk in de regio: Oldebroek netwerkspeler

Besturen in de 21^e eeuw vergt kracht, samenwerking, visie en creativiteit om de juiste dingen goed te kunnen doen.

Decentralisatie vraagt een grotere rol van de gemeente Oldebroek. Daarnaast zijn netwerken de afgelopen decennia steeds belangrijker geworden. De gemeente is niet (meer) in haar eentje in staat om al het beleid uit te voeren. Juist de bundeling van krachten met partners maakt dat Oldebroek krachtig kan besturen in de komende decennia.

De gemeente ziet samenwerking als kans, niet alleen als must. Regionale gemeentelijke samenwerking is noodzakelijk om aan alle opgaven en taken te kunnen voldoen. Op allerlei beleidsthema's liggen raakvlakken, zoals in deze toekomstvisie is beschreven.

Door verschillende aanwezige maatschappelijke oriëntaties richt Oldebroek zich naar diverse kanten. Het gemeentebestuur probeert zoveel mogelijk kansen voor Oldebroek te 'verzilveren'. Maar Oldebroek heeft de regio ook wat te bieden! Een prachtig gebied om te wonen en te recreëren en waardevolle arbeidskrachten en scholieren.

De reeds in gang gezette vormen van (regionale) bestuurlijke samenwerkingsverbanden bieden een goede uitgangspositie. Bestuurlijk en organisatorisch heeft Oldebroek een duidelijke oriëntatie op samenwerking met Hattem en Heerde (H2O-verband). Belangrijk is daarnaast het bestaande samenwerkingsverband Regio Noord-Veluwe. Maatschappelijk zijn er echter ook veel relaties met de netwerkstad Zwolle-Kampen, zoals op het gebied van werk, onderwijs, zorg en

mobiliteit. Meer dan in het verleden wil Oldebroek daarom over de provinciegrens kijken en meedoen in overleg rondom Zwolle. Oldebroek benadert de verschillende samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk gezamenlijk met Hattem en Heerde.

Hoofdstuk 5 Tot slot

De Toekomstvisie Oldebroek 2030 is het resultaat van intensieve interactie van burgemeester en wethouders met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze interactie vond plaats op verschillende manieren. De ingezette samenwerking vormt de opmaat naar gezamenlijke uitvoering.

Interactie

De aftrap van de voorbereiding van de Toekomstvisie 2030 is gegeven op de nieuwjaarsbijeenkomst van de gemeente Oldebroek. Vertegenwoordigers van vele instellingen waren hierbij aanwezig, als ook het Jongeren Platform Oldebroek. Andere interactieve momenten rondom de Toekomstvisie:

- De fotoactie voor inwoners;
- In elk dorp een of meerdere dorpsgesprekken (in totaal zeven gesprekken), met volop ruimte voor inbreng van bewoners en hún visie op de toekomst;
- Debatten met maatschappelijke organisaties en verenigingen;
- Debat met de oudere jeugd (samen met het Jongeren Platform Oldebroek) en de jongere jeugd (van het Agnieten College uit Wezep);
- Gezamenlijke avond voor inwoners en organisaties over mogelijke toekomstrichtingen;
- Bijeenkomst met andere overheidsinstellingen, zoals de omliggende gemeenten;
- Gesprekken met raadsleden

Naast deze bijeenkomsten heeft er op diverse manieren communicatie over de Toekomstvisie plaats gevonden. Via de lokale kranten, kaarten, brieven, uitnodigingen en via de internetsite www.oldebroek2030.nl.

De samenwerking met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties geldt ook als uitgangspunt bij de uitvoering van de Toekomstvisie Oldebroek 2030. Gezamenlijk is de kracht aanwezig om het geschetste perspectief te realiseren.

Colofon

De Toekomstvisie Oldebroek 2030 is in opdracht van de gemeente Oldebroek opgesteld door BMC | Advies en Management. Mei 2011.

Illustraties

Tekeningen gemaakt door de jeugd.
Foto's eigendom van gemeente Oldebroek.